

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Запорізький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо організації самостійної роботи
з дисципліни **«Бухгалтерський облік»**
для студентів спеціальності
6.030509 «Облік і аудит»
денної та заочної
форми навчання

ЧАСТИНА 4

2013

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи з дисципліни „Бухгалтерський облік” для студентів спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» денної та заочної форми навчання. Частина 4 / Укл. Л.М. Очеретько, С.В. Візіренко – Запоріжжя: ЗНТУ, - 2013, - 46 с.

Укладачі: Л.М. Очеретько, к.е.н., доцент
С.В. Візіренко, к.е.н., ст.викладач

Рецензент: М.В. Болдуєв, д.держ.упр., професор кафедри обліку і аудиту КПУ

Відповідальний за випуск: Н.М. Левченко., д.держ.упр., професор

Затверджено
на засіданні кафедри
„Облік і аудит”
Протокол № 3
від „15” жовтня 2013 р.

Затверджено на засіданні
Факультету економіки
управління
Протокол № 2
від „17” жовтня 2013 р.

ЗМІСТ

Тема 19. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	198
Тема 20. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ	208
Тема 21. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ	216
Тема 22. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	223
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	238

Тема 19. ОБЛІК ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання і розкриття інформації про них у фінансовій звітності визначені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання».

Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

З метою бухгалтерського обліку зобов'язання поділяються на:

- довгострокові;
- поточні;
- забезпечення;
- непередбачені зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів.

До довгострокових зобов'язань належать:

- довгострокові кредити банків;
- інші довгострокові фінансові зобов'язання;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- інші довгострокові зобов'язання.

Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;
- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

Поточні зобов'язання включають:

- короткострокові кредити банків;
- поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями;
- короткострокові векселі видані;
- кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- поточну заборгованість за розрахунками з одержаних авансів, за розрахунками з бюджетом, за розрахунками з позабюджетних платежів, за розрахунками зі страхування, за розрахунками з оплати праці, за розрахунками з учасниками, за розрахунками із внутрішніх розрахунків;
- інші поточні зобов'язання.

Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

Забезпечення — зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Забезпечення створюються для відшкодування наступних (майбутніх) операційних витрат на:

- виплату відпусток працівникам;
- додаткове пенсійне забезпечення;
- виконання гарантійних зобов'язань;
- реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності;
- виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів тощо.

Суми створених забезпечень визнаються витратами (за винятком суми забезпечення, що включається до первісної вартості основних засобів відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»).

Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

Забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію

створюється у разі наявності затвердженого керівництвом підприємства плану реструктуризації з конкретними заходами, строками їх виконання та сумою витрат, що будуть зазанані, й після початку реалізації цього плану.

Сума забезпечення визначається за обліковою оцінкою ресурсів (за вирахуванням суми очікуваного відшкодування), необхідних для погашення відповідного зобов'язання, на дату балансу. Забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію визначається за сумою прямих витрат, які не пов'язані з діяльністю підприємства, що триває. Забезпечення довгострокових зобов'язань визнаються у сумі їх теперішньої вартості.

Непередбачене зобов'язання — це: зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю: або теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоімовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Непередбачені зобов'язання відображаються на позабалансових рахунках підприємства за обліковою оцінкою.

Кредит - це надання підприємствам банками у тимчасове користування коштів, які являють собою акумульовані вільні кошти інших підприємств, організацій. Кредит видається на умовах повернення, терміновості, забезпеченості і сплати відсотків за користуванням ним. За терміном надання кредити поділяються на короткострокові, середньострокові та довгострокові.

Банківський процент - це плата за надані в борг гроші, ціна грошей, винагорода, яку приносять заощадження тим, хто дає гроші в борг.

Можливість отримання довгострокового кредиту залежить від таких факторів, які повинні враховувати позичальники при контактах з персоналом банків:

- вартість проекту;
- термін реалізації проекту;
- строк окупності витрат;

-термін кредиту;

-довіра до клієнта (форма власності, частка власних коштів на інвестування, забезпеченість кредиту, чи є акції підприємства у володінні банком, величина клієнта, фінансово- економічний стан підприємства та його стабільність);

-підтримка (хоча б моральна) проектів державними і регіональними органами влади.

Довгострокові позики видаються на строк понад 12 місяців із дати балансу, пов'язані, як правило, з інвестуванням коштів на технічне переозброєння, реконструкцію, модернізацію.

Довгострокові кредити за характером погашення поділяють на такі, що погашаються одноразовим внеском і такі, що погашаються поступово частинами. Розмір і термін повернення коштів обумовлюються кредитним договором.

Банківський процент розраховують у момент одержання кредиту по час його повернення або рівними частинами упродовж терміну кредиту.

Надані банком довгострокові кредити обліковуються на рахунку **50 «Довгострокові позики»**, до якого відкриваються такі субрахунки:

501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті»;

502 «Довгострокові кредити банків у іноземній валюті»;

503 «Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті»;

504 «Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті»;

505 «Інші довгострокові позики в національній валюті»;

506 «Інші довгострокові позики в іноземній валюті»;

По **кредиту** рахунку 50 «Довгострокові позики» відображається сума отриманих кредитів із строком погашення більше одного року, а також відстрочених (переведених із короткострокових) позик банку в національній та іноземній валюті.

По **дебету** рахунку відображується погашення зобов'язань виплатою грошима, передачею необоротних і оборотних активів, надання робіт і послуг, заміною одних зобов'язань іншими, перетворенням зобов'язань у капітал та іншими операціями.

На субрахунках 501 і 502 ведеться облік заборгованості за

наданий вітчизняними та зарубіжними банками кредит; на субрахунках 503 і 504 - за простроченими кредитами, наданими вітчизняними та зарубіжними банками; на субрахунках 505 і 506 - залучених кредитів банківських організацій.

Операції, що показують рух позикових коштів, відображаються на основі **виписок банку** та прикладених до них первинних документів.

Виписки обробляються методом зазначення кореспонденції рахунків обліку.

Дані оброблених виписок записуються в **Журналі 1**.

Аналітичний облік ведеться в **оборотній відомості**, де повинні знайти відображення банки, що надають позики, види кредитів, сума, строки погашення, проценти сплачені та інші дані. **Синтетичний облік** довгострокових позик ведуть у **Журналі 2**.

Поточні зобов'язання - зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашенні протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу.

У бухгалтерському обліку визнання зобов'язань при придбанні підприємством матеріальних та нематеріальних цінностей, послуг здійснюються із дотриманням принципу відповідності.

Тому використовується метод нарахування, дотримання якого, з точки зору визнання зобов'язань по відношенню до своїх кредиторів, вимагає від підприємства правильного визнання моменту переходу права власності на відповідні цінності або моменту отримання послуг. Саме у момент переходу права власності, який визначається, наприклад, умовами контракту, за відсутності одночасного розрахунку у грошовій формі з постачальниками та підрядниками виникають зобов'язання за отримані активи.

Для обліку таких зобов'язань використовується рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

На рахунку 63 «**Розрахунки з постачальниками та підрядниками**» ведеться облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги. За кредитом відображається заборгованість за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи, послуги, за дебетом - її погашання, списання тощо.

Основними джерелами інформації для контролю розрахункових

відносин з постачальниками і підрядниками є первинні документи. Порядок та форми розрахунків між покупцем і постачальником визначаються у господарських договорах або контра: купівлі - продажу. **Основними** типовими документами з оприбуткування запасів від вітчизняного постачальника є накладі товарно-транспортні накладні, залізничні накладні, акти про приймання матеріалів, податкові накладні (для визначення суми податкового кредиту з ПДВ) тощо.

Платіжними документами, які використовуються при операціях оплати товару, є рахунки-фактури, платіжні доручення, виписки банків тощо.

Одержані рахунки-фактури перевіряють і контролюють своєчасність їх оплати.

На практиці трапляються випадки, коли виробничі запаси надходять до складу без рахунків - фактур постачальників. Такі поставки називають невідфактурованими. Бухгалтерія повинна організувати окремий облік розрахунків за ці матеріали і вжити заходів для своєчасного одержання рахунків від постачальників.

Розрахункові документи, які надає підприємство - постачальник покупцеві на суму оплати за отриману продукцію, виконані роботи чи надані послуги, повинні бути акцептовані.

Акцепт розрахункових документів - це підпис керівника (або уповноваженої особи) (акцептанта) на рахунку, який засвідчує згоду на його оплату.

Підставою для обліку імпортованих товарів та їх руху є документи іноземної фірми-постачальника, транспортно - експедиційних компаній з навантажувально-розвантажувальних і транспортних послуг, документи на послуги щодо зберігання товару, розрахункові документи про сплату мита, зборів і податків.

Аналітичний облік ведеться окремо за кожним постачальником та підрядником у розрізі кожного документа на сплату.

Облік розрахунків із постачальниками ведеться у **Журналі з та Відомості 3.3** аналітичного обліку до рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками».

Записи в журналі здійснюються за фактичною собівартістю придбання запасів, яка складається з їх купівельної ціни, податку на додану вартість і транспортно - заготівельних витрат.

Фактична собівартість запасів визначається у кінці місяця після підрахунку загальної суми транспортно - заготівельних витрат і розрахунків їх розподілу між окремими видами запасів. Протягом місяця записи в Журналі 3 робляться на підставі документів постачальника, які надходять у бухгалтерію та відповідним чином обробляються. Доцільно відображати вартість матеріальних цінностей за купівельними цінами, за які приймається ціна постачальника, що показана в рахунках до оплати. Усі інші елементи, що вказані у рахунках постачальника, у ціну не входять і відображають окремо або входять до складу транспортно-заготівельних витрат, які збираються за дебетом рахунку 20 «Виробничі запаси».

Кредит - економічні відносини, що виникають між кредитором і позичальником з приводу одержання позики в грошовій або товарній формі на умовах повернення в певний строк зі сплатою відсотків. Кредитні взаємовідносини встановлюються на підстав кредитного договору, що укладається між кредитором і позичальником у письмовій формі.

Банківський процент - це плата за надані в борг гроші, ціна грошей, винагорода, яку приносять заощадження тим, хто дає гроші в борг.

Облік розрахунків за короткостроковими кредитами банків ведеться на рахунку 60 «**Короткострокові позики**». За **кредитом** рахунку 60 відображаються суми одержаних кредитів (позик), за **дебетом** - сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань у разі відстрочення кредитів (позик).

Облік на рахунку 60 «Короткострокові позики» ведеться у національній та іноземній валютах за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує 12 місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув.

При обліку кредитів банку необхідно розрізняти основну суму боргу, що відображається на рахунку 60 «Короткострокові позики», та відсотки, що на неї нараховані, які відображаються за кредитом рахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками» у кореспонденції з дебетом рахунку 951 «Відсотки за кредит».

Нарахування пені за прострочення платежів за відсотками по кредиту відображається записом Дт 948 «Визнані штрафи, пені, неустойки», Кт 685 «Розрахунки з іншими кредиторами».

Короткострокові кредити, термін погашення яких минув (але який менше строку позовної давності), повинні бути відображені у складі простроченої заборгованості: Дт 601 «Короткострокові кредити банків у національній валюті», Кт 605 «Прострочені позики в національній валюті».

Переведення короткострокового кредиту банку до складу довгострокових кредитів оформлюється записом Дт 603 «Відстрочені короткострокові кредити банків у національній валюті», Кт 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті».

Синтетичний облік таких розрахунків ведуть у **Журналі 2, аналітичний облік** за позикодавцями в розрізі кожного кредиту окремо та строками їх погашення.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть умови та форми кредитування підприємств.
2. Охарактеризуйте види кредитів.
3. Поясніть облік короткострокових кредитів банків.
4. Поясніть облік довгострокових кредитів банків.
5. Що відображається за дебетом рахунку 50 „Довгострокові кредити банків”?
6. Що відображається за кредитом рахунку 60 „Короткострокові кредити банків”?
7. Як ведуть аналітичний і синтетичний облік розрахунків за кредитами банків?
8. Як ведуть синтетичний і аналітичний облік забезпечення майбутніх витрат і платежів?
9. Як ведуть синтетичний і аналітичний облік цільового фінансування і цільових надходжень?
10. Які резерви і за рахунок яких коштів формують підприємства?
11. Як відображається в обліку формування і використання резервів?
12. Що таке цільове фінансування ?
13. Назвіть джерела цільових надходжень і напрями використання їх?
14. Як відображають у бухгалтерському обліку формування і використання цільових надходжень ?

Навчальні завдання

Завдання 1

Підприємством отримано банківський кредит під 30 % річних у сумі 240000 грн. на 6 місяців. За дорученням підприємства сума кредиту відправлена банком у разі передплати за сировину на рахунок постачальника. Банківський кредит повернуто у строк, передбачений кредитним договором. Сума відсотків, сплачених підприємством банку за використання кредитом, складає 36000 грн.

Відобразити господарські операції у бухгалтерському обліку.

Тести для самоперевірки

1. Яка кореспонденція рахунків складеться при отриманні в касу з поточного рахунку готівки для надання позички банку працівникам підприємства? Проставити шифри рахунків.

- а) Д-т «Поточний рахунок в національній валюті» - К-т «Короткострокові кредити банків у національній валюті»;
- б) Д-т «Каса в національній валюті» - К-т «Поточний рахунок в національній валюті»;
- в) Д-т «Допоміжне виробництво» - К-т «Внутрішні розрахунки»;
- г) Д-т «Короткострокові кредити банків у національній валюті» - К-т «Поточний рахунок в національній валюті».

2. Нарахування відсотків по довгострокових кредитах отриманих відображається проводкою:

- а) Д-т 611 К-т 311;
- б) Д-т 684 К-т 311;
- в) Д-т 951 К-т 684;
- г) Д-т 954 К-т 311.

3. Що означає бухгалтерський запис Д-т 50 «Довгострокові позики» - К-т 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»?

- а) отримання позики банку;
- б) нарахування відсотків за позику;
- в) використання позики;

г) відображення поточної заборгованості за довгостроковими позиками банку.

4. Який бухгалтерський рахунок використовують при відображенні довгострокової позики в національній валюті?

а) 60;

б) 501;

в) 601;

г) 50.

5. У якому бухгалтерському регістрі ведуть облік довгострокових та короткострокових позик:

а) Журнал 2 за кредитом рахунків 50,60;

б) Журнал 3 за кредитом рахунків 50,60;

в) Журнал 4 за дебетом рахунків 50,60;

г) Журнал 2 за дебетом рахунків 50,60;

6. Кредити, які надають на певний строк до одного року мають назву:

а) середньостроковий;

б) короткостроковий;

в) довгостроковий;

г) кредит.

7. Кредити надають на умовах:

а) забезпеченості;

б) повернення;

в) оплати;

г) вірні відповіді а, б, в;

д) вірні відповіді б, в.

8. Джерело тимчасово залучених коштів – це:

а) товарний кредит;

б) банківський кредит;

в) довгостроковий кредит;

г) кредит.

9. Грошовий кредит обліковують на бухгалтерських рахунках:

а) 50;

б) 60;

в) 501;

г) 601;

д) вірні відповіді а, б;

є) вірні відповіді в, б.

10. На К-ті 60 «Короткострокові позики» відображають:

- а) погашення позичок з поточних або інших грошових рахунків;
- б) одержання позичок;
- в) вірні відповіді а, б;
- г) немає вірної відповіді.

Теми рефератів

1. Умови та форми кредитування банком підприємств. Види кредитів.
2. Облік довгострокових кредитів банків (рах. 50).
3. Облік короткострокових (поточних) кредитів банків (рах. 60).
4. Облік коштів цільового фінансування і цільових надходжень.

Тема 20. ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Фінансова звітність - бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності, рух грошових коштів та зміни у власному капіталі підприємства, яка необхідна для прийняття рішень щодо: придбання, продажу та володіння цінними паперами; участі у капіталі підприємства; оцінки якості управління; оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства; визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу; регулювання діяльності підприємства; інших рішень.

До користувачів фінансових звітів належать існуючі та потенційні інвестори, працівники, кредитори, клієнти, урядові установи та громадськість.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, на основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність. Звітним періодом для складання фінансової звітності є календарний рік. Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим за 12 місяців, але не може бути більшим за 15 місяців- за періодичністю складання і подання звітність поділяється місячну,

квартальну, та річну.

Фінансова звітність підприємства включає: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до звітів. Для суб'єктів малого підприємництва і представництв суб'єктів господарської діяльності ПСБО встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу та звіту про фінансові результати.

Баланс — це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Звіт про фінансові результати — це звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства. Форму Звіту про фінансові результати наведено в Додатках. У звіті про фінансові результати зіставляються доходи і витрати від здійснення різних видів діяльності підприємства, а саме:

- операційної — основної діяльності підприємства, пов'язаної з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу. До операційної також належать інші види діяльності, які не є інвестиційною чи фінансовою діяльністю фінансової та інвестиційної;

- фінансової — діяльності, яка призводить до змін розміру та складу власного та залученого капіталу підприємства;

- інвестиційної - діяльності, яка полягає у придбанні та реалізації тих необоротних активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є складовою частиною еквівалентів грошових коштів;

- надзвичайних подій — будь-яких подій або операцій, яка відрізняється від звичайної діяльності підприємства, та неочікується, що вона буде повторюватися періодично або в кожному наступному звітному періоді.

Структурно Звіт про фінансові результати складається з трьох розділів:

- фінансові результати;
- елементи операційних витрат;
- розрахунок показників прибутковості акцій (заповнюється відкритими акціонерними товариствами, акції яких перебувають в обігу на фондових біржах).

Звіт про рух грошових коштів — це фінансовий звіт про надходження та вибуття грошових коштів та їх еквівалентів у розрізі операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Звіт про власний капітал — це форма фінансової звітності, в якій узагальнено зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Форму Звіту про власний капітал наведено в додатках. Інформаційною базою для складання Звіту про власний капітал є дані за рахунками класу 4 Плану рахунків "Власний капітал та забезпечення зобов'язань".

В основу складання цього звіту покладено фінансову концепцію капіталу, яка математично виражається похідним балансового рівняння: Капітал (чисті активи) = Активи — Зобов'язання. Таким чином, підприємство має за результатами фінансово-господарської діяльності прибуток, якщо сума чистих активів на кінець періоду більша за суму чистих активів на початок періоду після будь-яких виплат власникам або внесків власників протягом звітного періоду.

Примітки до фінансової звітності — це сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію і обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація, розкриття якої передбачено ПСБО. В примітках розкривають:

- облікову політику підприємства;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за ПСБО;
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності, потрібний для забезпечення її зрозумілості та доречності.

Примітки до річної фінансової звітності (форма №5) подаються в текстовій формі та у вигляді таблиць. Текстова частина Приміток являє собою додаткові відомості, які подаються у довільній формі, та мають характер пояснювальної записки щодо облікової політики, подій, які існували на дату балансу та виникли після дати балансу. Таблична частина Приміток складається з десяти таблиць затвердженої форми, в яких поглиблено розкривається інформація про: нематеріальні активи; основні засоби; капітальні інвестиції; фінансові інвестиції; доходи і витрати; грошові кошти; забезпечення; запаси; дебіторську заборгованість; нестачі і втрати від псування цінностей.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть склад звітності підприємств і вимоги до неї
2. Назвіть форми фінансової звітності і розкрийте їх зміст.

3. Охарактеризуйте методику складання балансу.
4. Як здійснюється підготовка до складання звітності.

Навчальні завдання

Завдання 1

На основі інвентарних даних про залишки господарських засобів та джерел їх утворення скласти первісний баланс, журнал господарських операцій, відкрити рахунки синтетичного обліку, записати господарські операції по рахункам синтетичного обліку в схеми рахунків, підрахувати обороти всіх синтетичних рахунків в схемах рахунків, вивести залишки (сальдо) по синтетичним рахункам, скласти оборотно-сальдову відомість по синтетичним рахункам та баланс на кінець звітного періоду.

Зробити записи в регістрах бухгалтерського обліку (при журнальній формі обліку) та Головній книзі за всіма синтетичними рахунками.

Вихідні дані:

Таблиця 20.1-Залишки по рахунках бухгалтерського обліку на 1 червня 20__ року. тис. грн.

<i>Активи, зобов'язання та власний капітал підприємства</i>	<i>1 варіант</i>	<i>2 варіант</i>
Основні засоби по первинній вартості	45316	58065
Знос основних засобів	27884	31215
Нематеріальні активи	209	1,3
Знос нематеріальних активів	161	0,3
Капітальні інвестиції	115	34
Заборгованість по єдиному соціальному внеску	613	2326
Виробничі запаси	10665	5286
Незавершене виробництво	35	3629
Довгострокові фінансові інвестиції	4	10
Готова продукція	3275	534
Товари	33	8
Векселі одержані	-	59
Отримані від покупців аванси	1655	760
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	11997	1232

Забезпечення виплат відпусток	110	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	9928	-
Векселі видані	-	1102
Інша поточна дебіторська заборгованість	240	1230
Попередня оплата постачальникам за товари, роботи, послуги	4644	-
Дебіторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	172	1110
Резерв сумнівних боргів	90	-
Заборгованість підприємства по нарахованих дивідендах	255	424
Поточний рахунок	2527	39,1
Витрати майбутніх періодів	31	-
Каса	1	0,9
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-166	-8064
Заборгованість з позабюджетних платежів	-	235
Резервний капітал	263	199
Залишок невикористаних сум у підзвітних осіб	18	19
Заборгованість по довгостроковим кредитам банків	5999	30
Заборгованість підприємства по нарахованих податках	545	993
Заборгованість постачальникам за товари, роботи, послуги	7533	6742
Статутний капітал	1831	7554
Короткострокові кредити банків	16727	-
Додатковий капітал	24175	26900
Нарахована заробітна плата	1535	841

Таблиця 20.2 - Господарські операції за червень, грн.

№	Зміст господарської операції	1 варіант	2 варіант
1	Надійшли від постачальника матеріали, в т.ч. ПДВ	25200,00	62400,00
	Примітка до операції 1: в кількості, кг	3500	5200
	по ціні за кг	7,20	12,00

2	Надійшов на підприємство рахунок транспортної організації за перевезення матеріалів, включаючи ПДВ	264,00	480,00
3	Нарахована заробітна плата експедитору за час супроводження придбаних матеріалів під час перевезення	102,00	63,00
4	Здійснені нарахування на заробітну плату експедитора відповідно до чинного законодавства	?	?
5	Відображені витрати з розвантаження придбаних матеріалів, здійснені сторонньою організацією, включаючи ПДВ	54.60	51,00
6	Списано матеріали на виготовлення продукції, кг (сума ?)	350	820
	Примітка до 6 операції кількість продукції, що виробляється, шт.	1820	2800
7	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	6980,00	4820,00
8	Відповідно до законодавства здійснено нарахування на заробітну плату робітників основного виробництва	?	?
9	Нарахована амортизація на основні засоби виробничого призначення	560,00	450,00
10	Списана вартість виробничих запасів, використаних на загальновиробничі потреби	64,00	75,00
11	Нарахована заробітна плата робітникам виробництва	2350,00	2800,00
12	Нараховано на заробітну плату робітникам виробництва відповідно до законодавства	?	?
13	Нараховано Енергозбуту за використану енергію на виробничі потреби, включаючи ПДВ	336,00	180,00
14	Нараховано Міськводоканалу за воду, використану на виробничі	126,00	138,00

	потреби, включаючи ПДВ		
15	Списано загальновиробничі витрати на витрати виробництва	?	?
16	Нараховано знос на основні засоби адміністративного призначення	320,00	240,00
17	Нараховано Енергозбуту за використану електроенергію на адміністративні потреби, в т.ч. ПДВ	220,80	240,00
18	Нарахована зарплата адміністрації підприємства	3100,00	2430,00
19	Здійснені нарахування на заробітну плату адміністрації відповідно до законодавства	?	?
20	Списуються адміністративні витрати	?	?
21	Оприбуткована на склад готова продукція по фактичній собівартості в кількості, шт. (виробничу собівартість розрахувати)	1780	2200
22	Відвантажена покупцям готова продукція в кількості, шт. Врахована виручка від реалізації продукції, включаючи ПДВ	1560 ?	2000 ?
23	Примітка до операції 22: для визначення виручки від реалізації: ціна за 1 шт. готової продукції (без ПДВ)	25,90	18,60
24	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ на реалізовану продукцію	?	?
25	Списується собівартість реалізованої продукції в кількості, шт. (суму розрахувати)	1460	2000
26	Списується собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	?	?
27	Списується дохід від реалізації продукції на фінансовий результат	?	?
28	Надійшли від покупця на поточний	?	?

	рахунок кошти за реалізовану продукцію		
29	Реалізовані матеріали в кількості, кг, врахована виручка від їх реалізації	130 ?	95 ?
30	Примітка до операції 29: ціна за 1 кг (включаючи ПДВ)	7,20	9,60
31	Нарахований ПДВ на реалізовані матеріали	?	?
32	Врахована собівартість реалізованих матеріалів	?	?
33	Списується собівартість реалізованих матеріалів на фінансовий результат	?	?
34	Списується дохід від реалізації матеріалів на фінансовий результат	?	?
35	Нарахована заробітна плата працівникам, зайнятим збутом продукції	84,00	192,00
36	Здійснені нарахування на зарплату працівникам, зайнятим збутом продукції	?	?
37	Відображено витрати на рекламу, здійснену сторонньою організацією з ПДВ	54,60	72,60
38	Відображено витрати на відрядження, пов'язані зі збутом продукції	198	320
39	Списані витрати по збуту на фінансові результати	?	?
40	Перераховано з поточного рахунка за електроенергію	?	?
41	Перераховано з поточного рахунка Міськводоканалу	?	?
42	Нарахований податок на прибуток	?	?
43	Списується сума нарахованого податку на прибуток на фінансові результати	?	?
44	Відображений нерозподілений прибуток (непокриті збитки)	?	?

Теми рефератів

1. Зміст, призначення і порядок складання звіту про фінансові результати.
2. Зміст, призначення і порядок складання звіту про рух грошових коштів.
3. Зміст, призначення і порядок складання звіту про власний капітал.
4. Взаємозв'язок форм фінансової звітності.

Тема 21. ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

З 2000 року суб'єкти малого підприємництва ведуть бухгалтерський (фінансовий) облік відповідно до вимог Закону № 996 в такому обсязі і аналітиці, які будуть достатні для складання фінансової звітності.

Під бухгалтерським обліком відповідно до ст. 1 Закону № 996 розуміють процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання і передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім і внутрішнім користувачам для ухвалення рішень.

Бухгалтерський облік є основним і обов'язковим видом обліку на підприємстві. Вся фінансова, податкова, статистична і інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для ухвалення рішень повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансове положення, результати діяльності і рух грошових коштів підприємства.

Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться безперервно з дня реєстрації підприємства і до його ліквідації.

Питання організації бухгалтерського обліку на підприємстві відносяться до компетенції його власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи) відповідно до законодавства і засновницьких документів.

Для забезпечення ведення бухгалтерського обліку мале підприємство самостійно вибирає форми його організації:

- введення в штат підприємства посади бухгалтера або створення бухгалтерської служби, як самостійного структурного підрозділу, на чолі з головним бухгалтером;
- користування послугами спеціаліста з бухгалтерського обліку, зареєстрованого як підприємець, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;
- ведення на договірних засадах бухгалтерського обліку централізованою бухгалтерією або аудиторською фірмою;
- самостійне ведення бухгалтерського обліку і складання звітності безпосередньо власником або керівником підприємства.

Керівник підприємства зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання всіма службами і працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення і надання до обліку первинних документів.

У свою чергу головний бухгалтер або особа, на яку покладено ведення бухгалтерського обліку підприємства:

- забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних принципів бухгалтерського обліку, складання і надання у встановлені терміни фінансової звітності;
- організовує контроль за віддзеркаленням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;
- бере участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з нестачею і відшкодуванням втрат від нестачі, розкрадання і псування активів підприємства;
- забезпечує перевірку стану бухгалтерського обліку у відділеннях і інших відособлених підрозділах малого підприємства.

Методологічні та методичні питання бухгалтерського обліку в Україні регулюються нормативними документами, які призначені одночасно для малих та інших підприємств. Це стосується також положень (стандартів) бухгалтерською обліку (П(С)БО, норми яких застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами (крім бюджетних установ), отже і малими підприємствами. Винятком є П(С)БО 25 "Фінансовий звіт суб'єкта

малого підприємництва", що застосовується лише суб'єктами малого бізнесу.

Підприємство самостійно визначає облікову політику і здійснює заходи щодо організації бухгалтерського обліку, що фіксується в розпорядчому документі (наказі, рішенні). У зв'язку з тим, що облікова політика підприємства формується на тривалу перспективу і може змінюватися тільки у випадках, передбачених П(С)БО, доцільніше наказ про облікову політику видавати на підприємстві окремо від наказу про організацію бухгалтерського обліку.

Пунктом 11.3 ст. 11 Закону про бухгалтерський облік № 996 визначено, що для суб'єктів малого підприємництва національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена фінансова звітність у складі Балансу і Звіту про фінансові результати, тоді як для решти підприємств (окрім бюджетних установ) фінансова звітність включає:

- Баланс (ф.1);
- Звіт про фінансові результати (ф. 2);
- Звіт про рух грошових коштів (ф.3);
- Звіт про власний капітал (ф.4);
- Примітки до річної фінансової звітності (ф. 5);
- Додаток до річної фінансової звітності "Інформація за сегментами" (ф.6).

Зміст і форма скороченої фінансової звітності для суб'єктів малого підприємництва у формі фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва, що складається з Балансу (форма № 1-м) і Звіту про фінансові результати (форма № 2-м), встановлені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва", затверджений наказом Міністерства фінансів України № 39 від 25.02.2000 р. із змінами і доповненнями (додаток до П(С)БО 25).

Питання для самоперевірки

1. Визначте нормативну базу, яка регулює організацію та методологію бухгалтерського обліку.
2. Назвіть принципи, на підставі яких здійснюється бухгалтерський облік.

3. Визначте основні напрямки організації бухгалтерського фінансового обліку на підприємстві.

Навчальні завдання

Завдання 1

На основі інвентарних даних про залишки господарських засобів та джерел їх утворення скласти первісний баланс, журнал господарських операцій, відкрити рахунки синтетичного обліку, записати господарські операції по рахункам синтетичного обліку в схеми рахунків, підрахувати обороти всіх синтетичних рахунків в схемах рахунків, вивести залишки (сальдо) по синтетичним рахункам, скласти оборотно-сальдову відомість по синтетичним рахункам та баланс на кінець звітної періоду.

Зробити записи в регістрах бухгалтерського обліку та Головній книзі за всіма синтетичними рахунками.

Вихідні дані:

Таблиця 21.1 - Залишки господарських засобів та джерел їх утворення (Первісний баланс фірми «Веста» на 01.01.20_р.)

№ п/п	Найменування	Сума, грн. за варіантом
1	Статутний капітал	
2	Матеріали	
3	Дебіторська заборгованість підзвітної особи	
4	Заборгованість з оплати праці	
5	Заборгованість до бюджету за податками	
6	Грошові кошти в касі	
7	Грошові кошти на поточному рахунку	
8	Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	
9	Основні засоби	
10	Знос основних засобів	
11	Нерозподілений прибуток	
12	Готова продукція	
13	Короткостроковий кредит банку	
14	Дебіторська заборгованість покупців	

Таблиця 21.2 - Залишки господарських засобів та джерел їх утворення (Первісний баланс фірми «Веста» на 01.01.20_р.) за варіантами

	Варіант 6	Варіант 7	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 10
1	228200	260800	293400	48900	81500
2	55231,75	63122,00	71012,25	11835,38	19425,63
3	842,10	962,40	1082,70	180,45	300,75
4	22066,94	25219,36	28371,78	4728,63	7881,05
5	22776,25	26030,00	29283,75	4880,63	8134,38
6	2380,70	2720,80	3060,90	510,15	850,25
7	7356,16	8407,04	9457,92	1576,32	2627,20
8	38155,25	43606,06	49056,75	8176,13	13626,88
9	234925,60	268486,40	302047,20	50341,20	83902,00
10	8424,50	9628,00	10831,50	1805,25	3008,75
11	10151,40	11601,60	13051,80	2175,30	3625,50
12	8054,34	9204,96	10355,58	1725,93	2876,55
13	28701,75	32802,00	36902,25	6150,38	10250,63
14	49685,44	56783,36	63881,28	10646,88	17744,80

Таблиця 21.3 - Господарські операції за січень 20_ року

№ п/п	Найменування господарських операцій	Сума, грн. за варіантом
1	Підзвітною особою здана в касу невикористаний аванс	
2	На поточний рахунок отримані кошти від покупців за реалізовану продукцію	
3	З поточного рахунку погашений короткостроковий	

	кредит банку	
4	З поточного рахунку перераховані до бюджету податки, нараховані за підсумками попереднього місяця	
5	За чеком отримані в банку з поточного рахунку та оприбутковані до каси грошові кошти на видачу заробітної плати	
6	Видана з каси заробітна плата працівникам підприємства	
7	З каси підприємства виданий аванс працівнику на витрати за відрядженням	
8	Оприбутковані до складу отримані від постачальника матеріали	
9	З поточного рахунку перераховані постачальникам грошові кошти за отримані раніше матеріали	
10	Відпущені зі складу у виробництво матеріали	
11	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	
12	Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату робітників виробництва	
13	Утриманий єдиний соціальний внесок із заробітної плати робітників	
14	Утриманий податок з доходів фізичних осіб із заробітної плати робітників	
15	Нарахований знос на устаткування виробничого призначення	
16	Випущена з виробництва та оприбуткована до складу готова продукція	
17	Відвантажена готова продукція	
18	Списана виробнича собівартість готової продукції	
19	На поточний рахунок отримані кошти від покупців за реалізовану продукцію	
20	Сформовано фінансовий результат: Списано собівартість реалізованої готової продукції	
21	Списано дохід від реалізації готової продукції	
22	Закрито сальдо по рахунку 791 - прибуток	

Таблиця 21.4 - Господарські операції за січень 20__ р. за варіантами

	Варіант 6	Варіант 7	Варіант 8	Варіант 9	Варіант 10
1	842,10	962,40	1082,70	180,45	300,75
2	106472,10	121682,40	136892,70	22815,45	38025,75
3	28701,75	32802,00	36902,25	6150,38	10250,63
4	22776,25	26030,00	29283,75	4880,63	8134,38
5	22050,00	25200,00	28350,00	4725,00	7875,00
6	22066,94	25219,36	28371,78	4728,63	7881,05
7	2940,00	3360,00	3780,00	630,00	1050,00
8	30276,75	34602,00	38927,25	6487,88	10813,13
9	38500,00	44000,00	49500,00	8250,00	13750,00
10	67341,40	76961,60	86581,80	144303,00	24050,50
11	26881,40	30721,60	34561,80	5760,30	9600,50
12	10752,56	12288,64	13824,72	2304,12	3840,20
13	967,75	1106,00	1244,25	207,38	345,63
14	3887,03	4442,32	4997,61	832,94	1388,23
15	2801,61	3201,84	3602,07	600,35	1000,58
16	92898,96	106170,24	119441,52	19906,92	33178,20
17	111968,50	127964,00	143959,50	23993,25	39988,75
18	82005,00	93720,00	105435,00	17572,50	29287,50
19	63350,00	72400,00	81450,00	13575,00	22625,00

Теми рефератів

1. Організація бухгалтерського фінансового та податкового обліку.
2. Облікова політика на підприємстві.
3. Організація податкового обліку.
4. Організація бухгалтерського фінансового обліку як інформаційної системи та управлінського обліку.

Тема 22. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Облікові системи різних країн світу формувалися під впливом національних економічних, політичних і культурних особливостей їх розвитку. Однак інтеграційні процеси у світовому господарстві, особливо серед країн з розвинутою ринковою економікою, спричинили до необхідності уніфікації принципів обліку в міжнародному масштабі. Було створено низку міжнародних організацій, які вирішують питання стандартизації бухгалтерського обліку та звітності.

До них належать:

- Комітет міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (IA8C), заснований 1973 р. у Лондоні організаціями професійних бухгалтерів США, Австралії, Канади, Мексики, Франції, Німеччини, Нідерландів, Великобританії, Японії, Ірландії, який розробляє і поширює стандарти ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності. Комітетом розроблено 39 міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО), з яких сьогодні діє 34;

- Міжнародна федерація бухгалтерів, створена в Мюнхені 1977 р., яка розробляє етичний, освітній та аудиторський напрями бухгалтерського обліку;

- Міжурядова робоча група експертів з міжнародних стандартів обліку та звітності при ООН, створена в 1982 р., яка вивчає питання обліку та звітності в міжнародних корпораціях.

Крім того, ведуться окремі дослідження з питань стандартизації й уніфікації обліку та звітності на підприємствах країн — членів Європейського Союзу. На сьогодні в межах ЄС прийнято п'ять Директив (законів), що визначають єдині підходи до бухгалтерського обліку і звітності, зокрема Четверту Директиву "Форма і зміст річного фінансового звіту компаній" (25.07.1978 р.), Сьому Директиву "Вимоги до підготовки консолідованої фінансової звітності та методи підготовки" (13.06.1983 р.) тощо.

Окрім ЄС існують інші регіональні організації, які займаються питаннями стандартизації бухгалтерського обліку, а

саме: Американська асоціація обліку, Асоціація бухгалтерів Азії та тихоокеанського регіону, Африканська рада бухгалтерського обліку тощо.

Розроблені міжнародними організаціями нормативні документи не регулюють техніку та методику обліку. Вони мають і матимуть свої особливості в різних країнах світу. Міжнародні стандарти регулюють лише основні принципові моменти обліку, від яких залежить формування фінансових результатів діяльності підприємств та порядок відображення їх у звітності.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку:

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1

Подання фінансової звітності

Цей стандарт визначає основи подання фінансової звітності загального призначення для забезпечення їхньої зіставності з фінансовою звітністю суб'єкта господарювання за попередні періоди, а також з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання. Він установлює загальні вимоги

щодо подання фінансової звітності, настанови щодо її структури та мінімальні вимоги щодо її змісту.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2

Запаси

Метою цього Стандарту є визначити підхід до обліку запасів. Головним питанням обліку запасів є визначення суми собівартості, яка повинна визнаватися як актив та переноситися на майбутні періоди до моменту визнання відповідних доходів. Цей Стандарт надає рекомендації щодо визначення собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. Він також надає рекомендації щодо формул собівартості, що застосовуються для визначення собівартості запасів.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7

Звіт про рух грошових коштів

Інформація про грошові потоки суб'єкта господарювання є корисною, оскільки вона надає користувачам фінансової звітності основу для оцінки спроможності суб'єкта господарювання генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, а також потреби суб'єкта господарювання щодо використання цих грошових потоків. Економічні рішення, що їх приймають користувачі, вимагають оцінки

спроможності суб'єкта господарювання генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, а також їх часу та визначеності.

Метою цього Стандарту є визначення вимог до надання інформації про минулі зміни грошових коштів суб'єкта господарювання та їх еквівалентів за допомогою звіту про рух грошових коштів, який розмежовує грошові потоки протягом періоду від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8

Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки

Метою цього Стандарту є визначення критеріїв до обрання та змінювання облікових політик разом з обліковим підходом та розкриттям інформації про зміни в облікових політиках, зміни в облікових оцінках та виправлення помилок. Стандарт призначений для покращання доречності та достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання та зіставності такої фінансової звітності через якийсь час, а також для зіставності з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання.

Вимоги до розкриття інформації про облікові політики, за винятком інформації про зміни в облікових політиках, надані в МСБО 1 "Подання фінансової звітності"

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10

Події після звітного періоду

Мета цього Стандарту – визначити:

а) коли суб'єктові господарювання слід коригувати фінансову звітність стосовно подій після звітного періоду; та

б) яку інформацію суб'єктові господарювання слід розкривати про дату затвердження фінансової звітності до випуску та про події після звітного періоду.

Стандарт також вимагає, щоб суб'єкт господарювання не складав фінансової звітності на основі припущення безперервності, якщо події після звітного періоду свідчать про неприйнятність припущення безперервності.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 11

Будівельні контракти

Мета цього Стандарту – встановити підхід до обліку доходів та витрат, пов'язаних з будівельними контрактами. У зв'язку з характером діяльності, здійснюваної в межах будівельних контрактів, дата початку діяльності за контрактом і дата, коли ця діяльність

завершується, як правило, припадають на різні звітні періоди. Тому першочерговим питанням бухгалтерського обліку будівельних контрактів є віднесення доходу від контракту і витрат за контрактом на звітні періоди, протягом яких виконуються будівельні роботи. Для визначення періоду, коли дохід від контракту та витрати за контрактом слід відображати як дохід і витрати у звіті про сукупні прибутки та збитки, у цьому Стандарті використовуються критерії визнання, прийняті в Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів*. Стандарт містить також практичне керівництво щодо застосування цих критеріїв.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12

Податки на прибуток

Мета цього Стандарту – визначити обліковий підхід до податків на прибуток. Принциповим питанням обліку податків на прибуток є визначення того, як обліковувати поточні та майбутні податкові наслідки:

а) майбутнього відшкодування (компенсації) балансової вартості активів (зобов'язань), які визнані в звіті про фінансовий стан суб'єкта господарювання; та

б) операцій та інших подій поточного періоду, які визнані у фінансовій звітності суб'єкта господарювання. Природним для визнання активу чи зобов'язання є те, що суб'єкт господарювання, що звітує, передбачає відшкодувати або компенсувати балансову вартість активу чи зобов'язання. Якщо є ймовірність того, що відшкодування або компенсація балансової вартості такого активу чи зобов'язання збільшить (зменшить) суму майбутніх податкових платежів порівняно з тим, якими вони були б у разі відсутності податкових наслідків відшкодування або компенсації, суб'єкт господарювання, згідно з вимогами цього Стандарту, визнає відстрочене податкове зобов'язання (відстрочений податковий актив) за деякими обмеженими винятками. Згідно з вимогами цього Стандарту, суб'єкт господарювання веде облік податкових наслідків операцій та інших подій у такий самий спосіб, як і облік самих операцій та інших подій. Отже, якщо операції та інші події визнані у прибутку або збитку, то будь-який пов'язаний з ними податковий вплив повинен також визнаватися у прибутку або збитку. Якщо операції та інші події визнані поза прибутком або збитком (в іншому сукупному прибутку або безпосередньо у власному капіталі), то будь-який пов'язаний з

ними податковий вплив повинен також визнаватися поза прибутком або збитком (в іншому сукупному прибутку або, відповідно, безпосередньо у власному капіталі). Подібно до цього, визнання відстрочених податкових активів і зобов'язань при об'єднанні бізнесу впливає на суму гудвілу, що виникає внаслідок такого об'єднання, або на суму визнаного прибутку від вигідної покупки.

У цьому Стандарті також розглядається визнання відстрочених податкових активів, що виникають від невикористаних податкових збитків або невикористаних податкових пільг, подання податків на прибуток у фінансовій звітності та розкриття інформації про податки на прибуток.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16

Основні засоби

Метою цього Стандарту є визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях. Основні питання обліку основних засобів – це визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17

Оренда

Метою цього Стандарту є визначення для орендарів і орендодавців відповідних облікових політик та розкриття інформації, що їх слід застосовувати до угод про оренду.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18

Дохід

Дохід у Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів визначено як збільшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді надходження або збільшення корисності активів чи зменшення зобов'язань, що веде до збільшення власного капіталу, крім випадків, пов'язаних із внесками учасників власного капіталу. Дохід включає як дохід від звичайної діяльності, так і прибуток від інших операцій. Дохід від звичайної діяльності є доходом, який виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання і позначається різними назвами, а саме: продаж, гонорари, відсотки, дивіденди та роялті. Метою цього Стандарту є

визначення облікового підходу до доходу, який виникає в результаті певних типів операцій та подій.

Питанням номер один в обліку доходу є визначення того, коли має визнаватися дохід. Дохід визнається, коли існує надходження до суб'єкта господарювання економічних вигід і ці вигоди можна достовірно оцінити. Цей Стандарт окреслює обставини, за яких зазначені критерії будуть дотримані, а отже, дохід буде визнаний. Він надає також практичне керівництво щодо застосування цих критеріїв.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19

Виплати працівникам

Метою цього Стандарту є визначення бухгалтерського обліку та розкриття інформації про виплати працівникам. Стандарт вимагає від суб'єкта господарювання визнавати таке:

а) зобов'язання, якщо працівник надав послугу в обмін на виплати, які будуть сплачені в майбутньому;

б) витрати, якщо суб'єкт господарювання споживає економічну вигоду, що виникає внаслідок послуги, наданої працівником в обмін на виплати працівникам.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 20

Облік державних грантів

і розкриття інформації про державну допомогу

Цей Стандарт слід застосовувати в обліку та при розкритті інформації про державні гранти, а також при розкритті інформації про інші форми державної допомоги.

Стандарт не поширюється: а) на специфічні проблеми, які виникають при обліку державних грантів у фінансових звітах, що відображають вплив змін цін, або в додатковій інформації подібного характеру; б) на державну допомогу, яка надається суб'єктові господарювання у формі вигоди, що існує є при визначенні оподаткованого прибутку чи податкового збитку, або визначається чи обмежується на основі зобов'язань з податку на прибуток. Прикладами такої вигоди є звільнення від податку на прибуток, інвестиційні податкові пільги, податкова знижка на прискорену амортизацію і зменшені ставки податку на прибуток; в) на державну частку власності суб'єкта господарювання; г) на державні гранти, на які поширюється МСБО 41 "Сільське господарство".

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21

Вплив змін валютних курсів

Суб'єкт господарювання може здійснювати зовнішню діяльність двома шляхами – проводячи операції в іноземній валюті або маючи закордонні господарські одиниці. Крім того, суб'єкт господарювання може подавати свою фінансову звітність в іноземній валюті. Мета цього Стандарту – встановити, як включати операції в іноземній валюті і закордонні господарські одиниці у фінансову звітність суб'єкта господарювання та як переводити фінансову звітність у валюту подання.

Основні проблеми полягають у тому, який валютний курс (валютні курси) використовувати та як відображати вплив змін валютних курсів у фінансовій звітності.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 23

Витрати на позики

Основний принцип

Витрати на позики, що безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, є частиною собівартості такого активу. Інші витрати на позики визнаються як витрати.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 24

Розкриття інформації про зв'язані сторони

Мета цього Стандарту – забезпечити розкриття у фінансовій звітності суб'єкта господарювання інформації, необхідної для привернення уваги до можливого впливу на фінансовий стан і на прибуток чи збиток суб'єкта господарювання, спричиненого існуванням зв'язаних сторін, а також операціями та залишками заборгованості, в тому числі зобов'язаннями між такими сторонами.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 26

Облік та звітність щодо програм пенсійного забезпечення

Цей Стандарт слід застосовувати для фінансової звітності щодо програм пенсійного забезпечення в разі складання такої фінансової звітності. Програми пенсійного забезпечення інколи називають по-різному, наприклад: “пенсійні схеми”, “пенсійні схеми за вислугою років” або “схеми пенсійного забезпечення”. Цей Стандарт розглядає програму пенсійного забезпечення як суб'єкт господарювання, що звітує відокремлено від працевдавців учасників програми. Усі інші Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку застосовуються до фінансової звітності щодо програм пенсійного забезпечення в тому обсязі, у якому їх не замінює цей Стандарт.

Цей Стандарт розглядає облік та звітність за певною програмою пенсійного забезпечення для всіх її учасників як для єдиної групи. Він не розглядає звітність окремих учасників щодо їхніх прав на пенсійне забезпечення.

МСБО 19 “Виплати працівникам” розглядає визначення розміру витрат на пенсійне забезпечення у фінансовій звітності працедавців, які мають відповідні програми. Отже, цей Стандарт доповнює МСБО 19.

Програми пенсійного забезпечення можуть бути програмами з визначеним внеском або з визначеною виплатою. Багато хто вимагає створення окремих фондів, які можуть мати (або не мати) окремий юридичний статус і довірених осіб, до яких надходять внески та через які виконується виплата пенсій. Цей Стандарт застосовується незалежно від створення такого фонду або наявності довірених осіб.

Програми пенсійного забезпечення, активи яких інвестовані в страхові компанії, підлягають таким самим обліковим вимогам та вимогам щодо фінансування, як і програми, інвестовані приватно на основі угод. Отже, вони входять до сфери застосування цього Стандарту, якщо угода зі страховою компанією не укладена на ім'я визначеного учасника або групи учасників та зобов'язання щодо пенсійного забезпечення не є відповідальністю винятково страхової компанії.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27

Консолідована та окрема фінансова звітність

Цей Стандарт слід застосовувати для складання та подання консолідованої фінансової звітності групи суб'єктів господарювання, яка контролюється материнським підприємством.

Цей Стандарт не поширюється на методи обліку об'єднання бізнесу та їхній вплив на консолідацію, у тому числі на гудвіл, який виникає в результаті об'єднання бізнесу (див. МСФЗ 3 “Об'єднання бізнесу”).

Цей Стандарт також слід застосовувати для обліку інвестицій у дочірні, спільно контрольовані та асоційовані підприємства, якщо суб'єкт господарювання вирішує (або повинен відповідно до місцевих нормативних вимог) подавати окрему фінансову звітність.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28

Інвестиції в асоційовані підприємства

Цей Стандарт застосовується в обліку інвестицій в асоційовані підприємства. Проте він не застосовується до інвестицій в асоційовані підприємства, утримуваних:

а) організаціями з венчурним капіталом, або б) взаємними фондами, трастами та подібними суб'єктами господарювання, у тому числі страховими фондами, чия діяльність пов'язана з інвестиціями, що оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у прибутку або збитку відповідно до МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”. Суб'єкт господарювання оцінює такі інвестиції за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки як прибутку або збитку відповідно до МСФЗ 9. Суб'єкт господарювання, який утримує таку інвестицію, розкриває інформацію згідно з вимогами параграфа 37д).

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29

Фінансова звітність в умовах гіперінфляції *

Цей Стандарт слід застосовувати до фінансової звітності, зокрема до консолідованої фінансової звітності будь-якого суб'єкта господарювання, функціональною валютою якого є валюта країни з гіперінфляційною економікою.

У країні з гіперінфляційною економікою звітність про результати операційної діяльності та фінансовий стан, подана в національній валюті без перерахунку, є некорисною. Купівельна спроможність грошей втрачається настільки швидко, що порівняння сум, отриманих від операцій та інших подій, що мали місце в різні проміжки часу, навіть у той самий звітний період, уводить в оману.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 31

Частки у спільних підприємствах

Цей Стандарт слід застосовувати до обліку часток у спільних підприємствах і до звітності про активи, зобов'язання, дохід та витрати спільного підприємства у фінансовій звітності контролюючих учасників та інвесторів незалежно від структури або форми здійснення основної діяльності спільного підприємства. Однак цей Стандарт не застосовується до часток контролюючого учасника в спільно контрольованих суб'єктах господарювання, які утримуються:

а) організаціями венчурного капіталу; або б) взаємними фондами, трастами та подібними суб'єктами господарювання, у тому числі страховими фондами, пов'язаними з інвестиціями, які оцінюються за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки у

прибутку або збитку відповідно до МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”. Суб’єкт господарювання оцінює такі інвестиції за справедливою вартістю з відображенням результату переоцінки прибутку або збитку відповідно до МСФЗ 9. Контролюючий учасник, що утримує таку частку, розкриває інформацію згідно з вимогами параграфів 55 і 56.

Контролюючий учасник із часткою у спільно контрольованому суб’єкті господарювання звільняється від дотримання вимог, визначених у параграфах 30 (пропорційна консолідація) та 38 (метод участі в капіталі), якщо задовольняються такі вимоги: а) зазначена частка класифікована як така, що утримується для реалізації відповідно до МСФЗ 5 “Непоточні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”;

б) застосовується виняток, наведений у параграфі 10 МСБО 27 “Консолідована та окрема фінансова звітність”, що дозволяє материнському підприємству, яке також володіє часткою в спільно контрольованому суб’єкті господарювання, не подавати консолідовану фінансову звітність, або в) застосовуються всі наведені далі положення: і) контролюючий учасник є дочірнім підприємством, яке перебуває у повній власності, або ж є дочірнім підприємством у частковій власності іншого суб’єкта господарювання і його власники (у тому числі й ті, що не наділені правом голосу) були поінформовані про те, що цей контролюючий учасник не застосовує пропорційну консолідацію або метод участі в капіталі і не заперечують проти цього; МСБО 31 ii) боргові інструменти контролюючого учасника або його інструменти власного капіталу не обертаються на відкритому ринку (на національній чи на іноземній фондовій біржі або ж на позабіржовому ринку, в тому числі на місцевому та регіональному ринках); iii) контролюючий учасник не подавав раніше і не перебуває в процесі подання фінансової звітності до комісії з цінних паперів або до іншого регулювального органу з метою випуску на відкритий ринок інструментів будь-якого класу; та iv) кінцеве або будь-яке проміжне підприємство контролюючого учасника складає для оприлюднення консолідовану фінансову звітність відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 **Фінансові інструменти: подання**

Мета цього Стандарту полягає у визначенні принципів для подання фінансових інструментів як зобов'язань або власного капіталу і для згортання фінансових активів і фінансових зобов'язань. Він застосовується до класифікації (з точки зору емітента) фінансових інструментів як фінансових активів, фінансових зобов'язань та інструментів власного капіталу; до класифікації пов'язаних з ними відсотків, дивідендів, збитків та прибутків, а також до обставин, за яких слід згортати фінансові активи та фінансові зобов'язання.

Принципи, подані в цьому Стандарті, доповнюють принципи визнання та оцінки фінансових активів та фінансових зобов'язань, подані в МСФЗ 9 “Фінансові інструменти”, і принципи розкриття інформації щодо них, подані в МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації».

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 33

Прибуток на акцію

Метою цього Стандарту є опис принципів для визначення та подання прибутку на акцію, що покращить зіставність показників діяльності різних суб'єктів господарювання у тому самому періоді, а також того самого суб'єкта господарювання в різних облікових періодах. Навіть якщо дані про прибуток на акцію обмежені через різну облікову політику, застосовану для визначення "прибутку", послідовне визначення знаменника підвищує корисність фінансової звітності. Цей Стандарт зосереджується на знаменнику для обчислення прибутку на акцію.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 34

Проміжна фінансова звітність

Метою цього Стандарту є визначення мінімального змісту проміжного фінансового звіту та визначення принципів для визнання та оцінки в повній або стислій фінансовій звітності за проміжний період. Своєчасна та достовірна проміжна фінансова звітність підвищує спроможність інвесторів, кредиторів та інших користувачів розуміти здатність підприємства генерувати прибутки та грошові потоки, а також оцінювати його фінансовий стан та ліквідність.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36

Зменшення корисності активів

Мета цього Стандарту – визначити процедури, які суб'єкт господарювання застосовує для забезпечення обліку своїх активів за

сумою, яка не є більшою ніж сума їх очікуваного відшкодування. Актив обліковують за сумою більшою, ніж сума його очікуваного відшкодування, якщо його балансова вартість перевищує суму, що підлягає відшкодуванню внаслідок використання або продажу активу. Якщо це відбувається, актив визначають як актив, корисність якого зменшилася, і в цьому випадку Стандарт вимагає, щоб суб'єкт господарювання визнавав збиток від зменшення корисності. Стандарт визначає, коли суб'єктові господарювання належить сторнувати збиток від зменшення корисності і як розкривати інформацію про активи, корисність яких зменшилася.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37

Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи

Метою цього Стандарту є забезпечення застосування належних критеріїв визнання і методів оцінки, що застосовуються до забезпечень, умовних зобов'язань і умовних активів, а також розкриття інформації у примітках, достатньої для надання користувачам можливості зрозуміти їхній характер, стоки і суму.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38

Нематеріальні активи

Метою цього Стандарту є визначення облікового підходу до нематеріальних активів, які конкретно не розглядаються в іншому Стандарті. Цей Стандарт вимагає від суб'єкта господарювання визнавати нематеріальний актив, якщо і тільки якщо він відповідає певним критеріям. Стандарт також визначає, як оцінювати балансову вартість нематеріальних активів і вимагає розкриття певної інформації про нематеріальні активи.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40

Інвестиційна нерухомість

Мета цього стандарту – визначити обліковий підхід до інвестиційної нерухомості та пов'язані з ним вимоги до розкриття інформації.

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 41

Сільське господарство

Мета цього Стандарту – визначити обліковий підхід, а також розкриття інформації, пов'язаної з сільськогосподарською діяльністю.

Питання для самоперевірки:

1. Визначте нормативну і законодавчу базу з фінансової звітності підприємств.
2. Назвіть користувачів фінансової інформації та їх інформаційні потреби.
3. Визначте концептуальні основи МСБО.
4. Визначте елементи фінансової звітності.

Навчальні завдання**Завдання 1**

За міжнародними стандартами обліку, використовуючи дані таблиці 1 і 2:

- відкрити рахунки бухгалтерського обліку відповідно до початкового балансу.
- відобразити господарські операції на рахунках, підрахувати обороти та кінцеві залишки.
- скласти баланс іноземної фірми на наступну дату.

Таблиця 22.1 - Баланс корпорації "L" на 31 березня 20_ р., тис. дол. США

Активи		
Оборотний капітал		120 000
у тому числі грошові кошти	50 000	
Запаси	70 000	
у тому числі матеріали	52 000	
незавершене виробництво	8 000	
готова продукція	10 000	
Основний капітал		180 000
Усього активів		300 000
Пасиви		
Короткострокові зобов'язання		50 000

у тому числі за кредитами	50 000	
Акціонерний капітал		250 000
Усього пасивів		300 000

Таблиця 22.2 - Господарські операції корпорації " L " за квітень 20 р.

Номер операції	Зміст господарської операції	Сума, тис. дол. США
1	2	3
1	Придбано матеріали від постачальників у кредит (рахунки не оплачено)	12 000
2	Витрачено матеріали на потреби виробництва	35 000
3	Нараховано заробітну плату: а) робітникам б) іншому виробничому персоналу в) керівництву корпорації	10 000 3 000 4 000
	Усього	17 000
4	Нараховано амортизацію: а) обладнання та будівель виробничого призначення б) обладнання та будівлі офісу	2 000 1000
	Усього	3 000
5	Сплачено витрати: а) за ремонт обладнання та будівель виробничого призначення б) відсотки за кредит в) реклама г) транспортування готової продукції покупцям	200 100 400 500
	Усього	1 200
6	Списано виробничі накладні витрати	6 300
7	Списано виробничу собівартість готової продукції	60 000

8	Списано собівартість реалізованої продукції	50 000
9	Продано продукцію в кредит (покупці не розрахувалися)	80 000
10	Списано дохід від продажу продукції ("метод нарахування")	80 000
11	Списано собівартість реалізованої продукції на зменшення доходу	60 000
12	Списано невиробничі витрати а) загальноадміністративні б) витрати на збут і реалізацію	6 000 800
	Усього	6800
13	Списано прибуток від реалізації продукції	19800

II. За національними положеннями (стандартами), використовуючи дані табл. 3 і 4:

1. Відкрити рахунки бухгалтерського обліку.

2. Використовуючи дані табл. 22.2, скласти бухгалтерські записи, відобразити суми за операціями на рахунках, підрахувати обороти та кінцеві залишки.

3. Скласти баланс українського підприємства на наступну дату.

4. Порівняти фінансову звітність (баланс) корпорації " L " і підприємства "Мрія".

Таблиця 22.3 - Баланс підприємства "Мрія" на 1 квітня 20_р., тис. грн.

Актив		Пасив	
1		2	
Основні засоби	180 000	Статутний капітал	250 000
Виробничі запаси (матеріали)	52 000		
Незавершене виробництво	8 000	Короткострокові кредити банків	50 000

Готова продукція	10 000		
Грошові кошти (розрахунковий рахунок)	50 000		
Баланс	300 000	Баланс	300 000

Теми рефератів

1. Міжнародні організації зі стандартизації бухгалтерського обліку.
2. Фінансова звітність підприємств різних країн світу.
3. Концептуальна основа МСБО.
4. Консолідована та зведена фінансова звітність.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Грабова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. – К: А.С.К., 2007. – 227 с.
2. Кім Г., Сопко В.В., Кім С.Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посібник .-2-е вид., перероб. та доп.- Київ: Центр навч. літ-ри, 2006.-480 с.
3. МисакаГ.В., Шарманська В.М. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник . - Київ: ЦУЛ, 2007. – 400 с.
4. Михайлов М.Г., Глушаченко А.І., Гончар В.П., Болмат Г.А. Бухгалтерський облік (теорія): Навчальний посібник/ За ред. М.Г.Михайлова. – Київ: ЦУЛ, 2007. – 248 с.
5. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник . – 5-те вид. доп. і перероб. – Київ: Алерта, 2011. – 976 с.
6. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 535 с.

Допоміжна

1. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник / Ф.Ф. Бутинець та ін.; за заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. - 8-е вид., доп. і перероб. - Житомир: Рута, 2009.-912 с.

2. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – Х.: Фактор, 2007. – 976 с.

3. Жадько К.С., Семенюта В.В., Олійник Л.І. Бухгалтерський облік у схемах і таблицях: Навч. пос. – Київ: ЦУЛ, 2008. – 112 с.

4. Лишиленко О.В. Фінансовий облік: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. - Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 556 с.

5. Лень В.С. Фінансовий облік в Україні: задачі, тести, відповіді: навч. посіб. / В.С. Лень. - К.: ЦУЛ, 2006. - 320 с.

6. Лень В.С. Фінансовий облік: навч. посіб. / В.С. Лень. - К.: Академія, 2011.- 608 с.

7. Сук Л.К. Фінансовий облік: навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. - К.: Знання, 2010. - 631 с.

Інформаційні ресурси

1. План бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PlanSchetov.aspx>

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/InstrukciyaKPlanuSchetov.aspx>

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO1.aspx>

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO6.aspx>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO7.aspx>

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 "Нематеріальні активи" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO8.aspx>

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO9.aspx>

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 "Дебіторська заборгованість" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO10.aspx>

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO11.aspx>

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 "Фінансові інвестиції" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO12.aspx>

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO15.aspx>

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO16.aspx>

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи" [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/PSBO30.aspx>

14. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_uchet_polit.aspx

15. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch_433.aspx